

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИ
Инженердик факультет факультети
Экологиялык инженердиги бөлүмү
Курстун программасы

www.manas.edu.kg

Курстун коду	Курстун аты (Кыргызча)	Курстун аты (Түркчө)	Семестр	Апталык саат	Кредит	ЕКТС
ÇEV-516	ЭКОСИСТЕМАНЫН ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮСҮ	EKOSİSTEMİN DAYANIKLI GELİŞİMİ	0	2 + 0	2	6

Курстун деңгээли	Магистратура/ Докторантура
Курстун түрү	Талаптуу
Курстун мугалими	Док. Нурзат ТОТУБАЕВА
Курстун тили	Кыргызча
Жардамчылар	Мугалимдер
Аудитория	МФ302
Курстун максаты	Айлана чөйрөнү учурдагы жана келечек муундар үчүн сактоо менен бирге адамзаттын талаптарын канааттандыруу максатында туруктуу өнүгүү, жаратылыш ресурстарын колдонуу моделдери жөнүндө теоретикалык жана практикалык билимди калыптандыруу. Кыргызстандын жана дүйнөлүк экономиканын заманбап өнүгүү өзгөчөлүктөрү менен тааныштыруу. Жашыл экономиканын концепциясын жана ага өтүү принциптерин үйрөтүү. Жаратылыш объектилерин экономикалык баалоо ыкмаларын үйрөтүү. Мамлекеттин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен туруктуу өнүгүү индикаторлор концепциясын калыптандырууга багыттоо.

Колдонулуучу адабияттар	
Колдонулуучу адабияттар	Адабияттын түрү
1. Аткиссон А. Как устойчивое развитие может изменить мир Би- ном. Лаборатория знаний":2012, 455 с.	Китеп
2. Бобылёв, С. Н. Устойчивое развитие: методология и методика измерения: Учебное пособие // С. Н. Бобылёв, Н. В. Зубаревич, С. В. Соловьёва, Ю. С. Власов; под ред. С. Н. Бобылёва. - Москва: Экономика, 2011.	Китеп
3. Мекуш, Г. Е. Экологическая политика и устойчивое развитие: анализ и методические подходы [Текст] / Г. Е. Мекуш ; [под ред. С. Н. Бобылёва] ; [Кемеровский гос. ун-т]. - М. : Экономика, 2011. - 255 с.	Китеп
4. Салова Л. В. Особо охраняемые природные территории: управление устойчивым инновационным развитием [Текст] : монография / Л. В. Салова. -М.: Креативная экономика 2011. - 144 с.	Китеп
5. Ягодин Г. А., Пуртова Е. Е. Устойчивое развитие человек и био- сфера : учебное пособие "Бином. Лаборатория знаний"2013 109 стр.	Китеп
6. Устойчивое экономическое развитие в условиях глобализации и экономики знаний: концептуальные основы теории и практики управления / Под. ред. В. В. Попкова. М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2007. - 295 с.	Китеп
7. Право окружающей среды. Руководящие положения и принципы. Стокгольмская декларация.- ЮНЕП.	Басылма
8. Декларация о праве на развитие.- ООН. Департамент общественной информации.	Басылма
9. Наше общее будущее. Доклад Международной комиссии по окружающей среде и развитию (МКОСР).- М.,1989.	Басылма
10. Рио-де-Жанейрская декларация по окружающей среде и развитию // Доклад Конференции ООН по окружающей среде и развитию. Рио-де-Жанейро, 1992. Том 1.- Нью-Йорк, 1993.	Басылма
11. Повестка дня на XXI век // Доклад Конференции ООН по окружающей среде и развитию. Рио-де-Жанейро, 1992. Том 1.- Нью-Йорк, 1993.	Басылма
12. Программа действий. Повестка дня на 21 век и другие документы конференции в Рио-де-Жанейро в популярном изложении / Сост. М.Китинг.-Женева. Центр "За наше общее будущее", 1993.	Басылма
13. Венская декларация и Программа действий // Курьер ЮНЕСКО.- 1994.- Май.	Басылма

Колдонулуучу адабияттар

14	Повестка дня конференции по социальному развитию // Всемирная конференция по социальному развитию.- Копенгаген, 1995.	Басылма
15	Охрана природы: международные организации, конвенции и программы.-М.,1995.	Басылма
16	World Conservation Strategy. Living Resource Conservation for Sustainable Development.- 1980.	Басылма
17	Caring for the Earth. A Strategy for Sustainable Living.- Gland, Switzerland, 1991.	Басылма
18	Our Global Neighborhood. The Report of the Commission on Global Governance.- Oxford,1995.- P.21.	Басылма
19	Beyond Brundtland. Green Development in the 1990s.- New York, 1990.	Басылма
20	Mainstreaming the Environment. The World Bank Group and the Environment since the Rio Earth Summit.- Washington, 1995.	Басылма
21	Proops J.L.R., Faber M., Manstetten R., Jost F. Achieving a Sustainable World // Ecological Economics.- 1996.- June. Vol.17. №3. Sustainable Trade.- 1994.- May.	Макала
22	Daly H.E. Fostering Environmentally Sustainable Development: Four Parting Suggestions for the World Bank // Ecological Economics.-1994.- August. Vol.10. №3.	Макала
23	Lele S.M. Sustainable Development: A Critical Review // World Development.- London, 1991.- Vol.19. №6.	Макала
24	Глазачев С.Н. Экология. Аудиторный практикум. Экология для устойчивого развития (учебное пособие) / С.Н . Глазачев, В.И. Косоножкин . - М. МГТУ - ТЭКОЦЕНТР - МГОУ. 2008. - 102 с.	Китеп
25	Данило в - Данильян В.И. Экологический вызов и устойчивое развитие / В.И Дан и лов - Данильян, К.С. Лосев. - М., Прогресс - Традиция, 2000. - 415 с.	Китеп
26	Переход к устойчивому развитию: глобальный, региональный и локальный уровни. Зарубежный опыт и проблемы России. Рук. авт. колл. Н.Ф. Глазовский. Ред. Г.В. Сда-сюк и Л.С. Макрушина. - М.: Изд - во КМК, 2002.	Китеп
27	World Urbanization Prospects	Басылма
28	Population and Environment	Басылма
29	Demographic research	Басылма
30	Медоуз Д. Х. Пределы роста. 30 лет спустя/ Пер. с англ. / Д. Х. Медоуз, Й. Райн-дерс, Д. Медоуз. - М.: ИКЦ «Академкнига», 2007. - 342 с.	Китеп
31	Аткиссон А. Как устойчивое развитие может изменить мир Би- ном. Лаборатория знаний":2012, 455 с.	Китеп

Жетишилчү жыйынтыктар

1	Айлана чөйрөнү учурдагы жана келечек муундар үчүн сактоо менен бирге адамзатын талаптарын канааттандыруу максатында туруктуу өнүгүү, жаратылыш ресурстарын колдонуу моделдери жөнүндө теоретикалык жана практикалык билими калыптанат. Кыргызстандын жана дүйнөлүк экономиканын заманбап өнүгүү өзгөчөлүктөрү менен таанышып туруктуу өнүгүү индикаторлорун мамлекеттин өзгөчөлүгүнө ыңгайлаштырып түзүү принциптерин үйрөнүп чыгышат. Жашыл экономиканын концепциясын жана ага өтүү принциптерин үйрөнүшөт. Жаратылыш объектилерин экономикалык баалоо ыкмаларын үйрөнүшөт. Туруктуу өнүгүү индикаторлор концепциясы менен таанышып чыгышат.
---	---

Курстун планы

Апта	Темасы
1. Апта	Туруктуу өнүгүү. Маселелери. Негизги түшүнүктөрү. Заманбап баскычта экологиялык кризистин масштабы жана мүмкүн болгон кесепеттери.
2. Апта	"Жашыл" экономиканын концепциясы. Негизги түшүнүктөрү. Келечеги.
3. Апта	Жаратылыш ресурстарынын баалуулуктарын аныктоо. Экосистеманын экономикалык баалуулугу.
4. Апта	Жаратылыш объектилерин экономикалык баалоонун ыкмалары. Жаратылыш ресурстарынын энергетикалык потенциалын баалоо
5. Апта	"Айлана чөйрөнүн экологиялык мейкиндиги" концепциясы
6. Апта	Туруктуу өнүгүүнүн индикаторлору концепциясы.
7. Апта	1-ара сынак
8. Апта	Экологиялык коопсуздукту камсыздоодо экологиялык саясат жана эл аралык кызматташтык. Глобалдык экологиялык конвенциялар. Чөлдөшүү жөнүндө Конвенция. Негизги принциптери.
9. Апта	Биологиялык ар түрдүүлүктү сактоо боюнча Конвенция. Негизги принциптери. Көйгөйлөрү. Чечүү жолдору
10. Апта	Климаттын өзгөрүүсү жөнүндө БУУнун рамкалык конвенциясы. Киота протоколу.
11. Апта	Жер ресурстарынын деградация синдрому (Сахель-синдром)

Курстун планы

12. Апта	Туруктуу өнүгүүнүн глобалдык-регионалдык параметрлери. Локалдык деңгээлде туруктуу өнүгүү мүмкүнбү?
13. Апта	Туруктуу өнүгүүнүн индикаторлорун тестирилөө жана адаптациялоо.
14. Апта	2-чи ара сынак
15. Апта	Энергетикалык ресурстарды туруктуу колдонуунун индикаторлору. Туруктуу жаратылыш колдонуунун механизмдери жана инструменттери.
16. Апта	Туруктуу өнүгүү механизмдерди баалоонун улуттук, регионалдык, локалдык деңгээлдери. Долбоорлорду жактоо.

Баалоо

Баалоо каражаты	Саны (даана)	Үлүшү (%)	Жалпы үлүшү
Тапшырмалар	4	20	40
Арасынак	1	20	
Финал сынагы	1	60	60